

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

PRIJEDLOG

**ZAKON
O ZAŠTITI PRIJAVITELJA KORUPCIJE U FEDERACIJI BOSNE I
HERCEGOVINE**

Sarajevo, kolovoz 2022. godine

**ZAKON
O ZAŠTITI PRIJAVITELJA KORUPCIJE U
FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE**

I. UVODNE ODREDBE

**Članak 1.
(Predmet zakona)**

- (1) Ovim zakonom se uređuje zaštita prijavitelja korupcije (u daljem tekstu: prijavitelj), postupak prijave korupcije, opseg zaštite prijavitelja, postupci zaštite prava prijavitelja u slučaju štetnih mjera, obveze subjekata na koje se odnosi ovaj zakon, kao i druga pitanja od značaja za zaštitu prijavitelja.
- (2) Cilj ovog zakona je suzbijanje korupcije i osiguranje učinkovitog sustava zaštite prijavitelja od bilo kojeg oblika ugrožavanja ili povrede prava prijavitelja koja bi mogla biti u svezi sa prijavom korupcije.

**Članak 2.
(Značenje izraza)**

Pojedini izrazi u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- a) **“korupcija”** je svako činjenje ili nečinjenje izvršeno zlouporabom službenih ovlasti ili službenog položaja u privatne svrhe, radi stjecanja protupravne imovinske ili bilo koje druge koristi za sebe ili drugoga, koju poduzima odgovorna osoba ili osoba koja je radno angažirana u javnom ili privatnom sektoru;
- b) **“zaštićeno prijavljivanje”** je interno prijavljivanje ili eksterno prijavljivanje ili, iznimno, javno objavljivanje ili na drugi način činjenje javno dostupnim, informacija koje na temelju razumnog uvjerenja prijavitelja ukazuju:
- da je izvršen, da je u tijeku ili će se izvršiti akt korupcije;

-na aktivnosti koje se poduzimaju u cilju prikrivanja bilo koje gore opisane stvari;
- c) **“odgovorna osoba”** je osoba u organu javne uprave, gospodarskom društvu ili u drugoj pravnoj osobi kojoj je s obzirom na njenu dužnost ili na osnovu posebne ovlasti povjeren određeni krug poslova koji se odnose na primjenu zakona ili propisa donesenih na osnovu zakona, ili općeg akta organa javne uprave, gospodarskog društva ili druge pravne osobe u upravljanju i rukovanju imovinom, ili se odnose na rukovođenje proizvodnjom ili nekom drugom gospodarskom djelatnošću ili na nadzor nad njima;
- d) **“ovlaštena osoba”** je osoba ovlaštena od strane odgovorne osobe za postupanje po prijavama;
- e) **„interno prijavljivanje”** je prijavljivanje kojim prijavitelj obavještava odgovornu ili ovlaštenu osobu o činjenicama na osnovu kojih sumnja da je

kod subjekta kojim odgovorna osoba rukovodi, pokušana ili izvršena korupcija;

- f) „**eksterno prijavljivanje**” je prijavljivanje kojim prijavitelj obavještava organe nadležne za provedbu inspekcijskog nadzora, organe unutarnjih poslova, tužiteljstvo, Agenciju za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije Bosne i Hercegovine ili organizacije civilnog društva koje se bave zaštitom ljudskih prava ili borbom protiv korupcije o činjenicama na temelju kojih sumnja da je pokušana ili izvršena korupcija;
- g) „**poseban oblik zaštićenog prijavljivanja**” je prijavljivanje objavljivanjem putem sredstava javnog informiranja ili na drugi način činjenje javno dostupnim informacija koje ukazuju da je pokušana ili izvršena korupcija;
- h) „**prijavitelj**” je osoba koja u dobroj vjeri vrši zaštićeno prijavljivanje ili poduzima radnje u svrhu zaštićenog prijavljivanja, a pod kojim se naročito smatra osoba koja je uposlena ili je bila uposlena u subjektima javnog ili privatnog sektora glede članka 1. ovog zakona, bilo da je uposlenje stalno ili privremeno, ili je na bilo koji način angažirana u subjektima javnog ili privatnog sektora;
- i) „**štetna radnja**” je svaka radnja kojom se prema prijavitelju ili osobi koja se smatra prijaviteljem ili članu njegove obitelji, neposredno ili posredno različito postupa, uključujući naročito svako isključivanje ili ograničavanje mogućnosti sudjelovanja u natječajima za upošljavanje ili unapređenje, prestanak radnog odnosa, premještaj, isključivanje ili ograničavanje mogućnosti stručnog obrazovanja i usavršavanja, lošiju ocjenu rada, lošije uvjete i zahtjeve rada, suspenziju sa poslova i plaće, vraćanje na nižu kategoriju u okviru radnih mjesta, izostanak poslovnog angažmana, stvaranje radnih uvjeta kojima bi se uposlenik odvratio od zaštićenog prijavljivanja, uznemiravanje, mobing, kao i svaka druga okolnost koja ima za svrhu ili posljedicu da prijavitelju ili osobi koja se smatra prijaviteljem ili članu njegove obitelji, onemogućiti ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnom temelju prava i sloboda u svim oblastima javnog života, a koja se može dovesti u neposrednu ili posrednu svezu sa prijavljivanjem.

Članak 3.

(Načelo društvene odgovornosti)

Svaka osoba ima pravo da, u dobroj vjeri, prijavi bilo koji oblik korupcije u javnom ili privatnom sektoru, za koji sazna na bilo koji način.

Članak 4.

(Načelo zabrane sprječavanja prijavljivanja korupcije)

Zabranjeno je sprječavanje prijavljivanja korupcije a svaka odredba općeg ili pojedinačnog akta kojim se sprječava prijavljivanje korupcije ne proizvodi pravni učinak.

Članak 5.
(Načelo zaštite prijavitelja)

Prijavitelj je zaštićen na osnovu ovog zakona i ne smije imati štetne posljedice zbog prijave korupcije učinjene u dobroj namjeri.

Članak 6.
(Načelo zabrane zlouporabe prijavljivanja korupcije)

Zabranjena je zlouporaba prijavljivanja korupcije dostavljanjem informacija za koje prijavitelj u momentu prijavljivanja zna da nisu istinite.

Članak 7.
(Načelo obveznosti postupanja po prijavi)

U slučaju prijave korupcije, odgovorna ili ovlaštena osoba dužna je poduzeti sve mjere u cilju otkrivanja, sprječavanja, suzbijanja i kažnjavanja svih oblika korupcije i mjere za zaštitu prijavitelja koji u dobroj vjeri prijavljuju korupciju.

Članak 8.
(Prijava u dobroj vjeri)

Prijava u dobroj vjeri je prijava koja sadrži činjenice na osnovu kojih prijavitelj sumnja da je pokušana ili izvršena korupcija o kojima ima saznanja i koje smatra istinitim.

Članak 9.
(Načelo učinkovitosti)

Postupak u svezi sa zaštitom prijavitelja je žuran i provodi se bez odgađanja.

II. PRIJAVA KORUPCIJE

Članak 10.
(Pravo prijavljivanja bez straha od štetnih radnji)

Nitko ne može biti izložen štetnoj radnji zbog toga što je na temelju dobre vjere prijavljeno ili što su poduzete radnje u svrhu prijavljivanja korupcije, čak i ako se kasnije navodi prijave ne pokažu točnim.

Članak 11.
(Pojam prijave)

Prijava korupcije je pismeno ili usmeno obavještenje koje sadrži podatke o korupciji.

Članak 12.
(Vrste zaštićenog prijavljivanja)

Vrste zaštićenog prijavljivanja su:

- a) interno prijavljivanje i

b) eksterno prijavljivanje.

Članak 13. (Sadržaj prijave)

(1) Prijava sadrži:

- a) opis činja ili nečinjenja koje predstavlja korupciju,
  - b) činjenice i okolnosti na osnovu kojih prijavitelj sumnja da je pokušana ili izvršena korupcija.
- (2) Prijava sadrži i podatke o osobi za koju postoji sumnja da je izvršilo korupciju, ukoliko prijavitelj ima informacije o tome u momentu podnošenja prijave.
- (3) Uz prijavu, prijavitelj dostavlja sve informacije i dokaze iz kojih proizilazi sumnja da je pokušana ili izvršena korupcija, ukoliko je u posjedu takvih informacija i dokaza.

Članak 14. (Interno prijavljivanje)

- (1) Internom prijavom prijavitelj obavještava odgovornu ili ovlaštenu osobu o činjenicama na osnovu kojih sumnja da je kod subjekta kojim odgovorna osoba rukovodi, pokušana ili izvršena korupcija.
- (2) Nakon prijema prijave odgovorna ili ovlaštena osoba dužna je utvrditi da li prijava ispunjava uvjete propisane odredbom članka 13. ovog zakona.
- (3) Ukoliko odgovorna ili ovlaštena osoba utvrdi da prijava nije potpuna pozvat će prijavitelja da prijavu dopuni glede odredbe članka 13. ovog zakona.
- (4) Ukoliko prijavitelj ne postupi glede odredbe stavka (3) ovog članka odgovorna ili ovlaštena osoba nije dužna postupiti po navedenoj prijavi.
- (5) Odgovorna ili ovlaštena osoba dužna je postupati i po anonimnim prijavama.

Članak 15. (Obveza odgovorne ili ovlaštene osobe)

- (1) Nakon što utvrdi da prijava iz članka 14. ovog zakona sadrži sve zakonom propisane elemente odgovorna ili ovlaštena osoba dužna je:
- a) postupiti po prijavi bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema prijave,
  - b) bez odgađanja osigurati zaštitu osobnih podataka i anonimnost prijavitelja,
  - c) poduzeti radnje u cilju otkrivanja, sprječavanja, suzbijanja i kažnjavanja korupcije,
  - d) bez odlaganja poduzeti mjere i aktivnosti kojima će se spriječiti ili otkloniti akt činja ili nečinjenja ako je utvrđeno nastupanje štetne radnje,
  - e) osigurati zaštitu i ostvarivanje prava prijavitelja,
  - f) poduzeti mjere na utvrđivanju stegovne i materijalne odgovornosti osobe koja je izvršila korupciju,

- g) obavijestiti prijavitelja o mjerama i aktivnostima poduzetim po podnesenoj prijavi u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva za dostavljanje obavještenja,
  - h) dostaviti prijavitelju odluku ili obavještenje o ishodu postupka u roku od osam dana od dana okončanja postupka po prijavi,
  - i) prijavu bez odgađanja proslijediti organu ovlaštenom za inspekcijski nadzor ukoliko sumnja da prijava ukazuje na izvršenje prekršaja,
  - j) prijavu bez odgađanja proslijediti nadležnom organu ukoliko sumnja da prijava ukazuje na izvršenje kaznenog djela.
- (2) Odgovorna ili ovlaštena osoba dužna je dostavljati godišnja izvješća Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije Bosne i Hercegovine.
- (3) Federalni ministar pravde dužan je u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti nalog o postupanju sa prijavom korupcije i osiguranju zaštite prijavitelja.
- (4) Naputkom iz stavka (3) ovog članka posebno će se regulirati način postupanja sa prijavom te način ostvarivanja prava prijavitelja i obveza odgovorne ili ovlaštene osobe.
- (5) Naputak iz stavka (3) ovog članka dužne su primjenjivati sve pravne osobe u Federaciji Bosni i Hercegovini.

Članak 16. **(Eksterno prijavljivanje)**

- (1) Eksterno prijavljivanje vrši se u slučaju da:
- a) postupak po internom prijavljivanju iz članka 15. ovog zakona traje duže od 30 dana od dana prijema prijave ili
  - b) prijavitelj smatra da je postupak po prijavi iz članka 15. ovog zakona bio nepravilan ili
  - c) prijavitelj ima razloga da vjeruje da se odgovorna ili ovlaštena osoba kojoj se podnosi prijava iz članka 14. ovog zakona može izravno ili neizravno dovesti u vezu sa korupcijom.
- (2) Ukoliko posebnim zakonom nije propisana obveza postupanja po prijavi, organ kojem je dostavljena prijava sukladno stavku (1) ovog članka dužan je u roku od osam dana od dana prijema postupiti po dostavljenoj prijavi.
- (3) Ukoliko organ iz stavka (2) ovog članka nije nadležan za postupanje po dostavljenoj prijavi dužan je u roku od osam dana od dana prijema prijavu dostaviti nadležnom organu i o istom obavijestiti prijavitelja.

Članak 17.
(Poseban oblik zaštićenog prijavljivanja)

- (1) Iznimno, zaštićenim prijavljivanjem smatra se i objavljivanje putem sredstava javnog informiranja ili na drugi način činjenje javno dostupnim informacija koje ukazuju da je pokušana ili izvršena ili da je u tijeku korupcija.
- (2) O zaštićenom prijavljivanju glede ovoga članka će se raditi ako prijavitelj to čini na temelju dobre vjere i opravdane sumnje:
  - a) da će nastupiti štetne mjere ili druge štetne posljedice,
  - b) da, ukoliko izvrši interno ili eksterno prijavljivanje neće biti poduzeta adekvatna reakcija, ili da će dokazi i informacije biti prikriiveni ili uništeni ili,
  - c) ako prema saznanjima prijavitelja, na temelju internog ili eksternog prijavljivanja, u razumnom roku nije poduzeta adekvatna reakcija.
- (3) Prijavljivanje iz stavka (1) ovog članka se ne može izvršiti u slučaju da prijava sadrži tajne podatke glede odredbi Zakona o zaštiti tajnih podataka Bosne i Hercegovine.

III. ZAŠTITA PRIJAVITELJA

Članak 18.
(Interna zaštita)

- (1) Postupak interne zaštite pokreće osoba koja trpi štetne radnje iz članka 2. točka i) ovog zakona, podnošenjem zahtjeva odgovornoj osobi.
- (2) Zahtjev iz stavka (1) ovog članka podnosi se u roku od 30 dana od dana saznanja za štetnu radnju, a najkasnije u roku od godinu dana od dana nastanka štetne radnje.
- (3) Odgovorna osoba je obvezna odlučiti o zahtjevu u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva.
- (4) U slučaju da odgovorna osoba utvrdi osnovanost zahtjeva iz stavka (1) ovog članka dužna je bez odlaganja poduzeti mjere i aktivnosti kojima će se otkloniti akt činjenja ili nečinjenja koje je utvrđeno kao štetna radnja.

Članak 19.
(Eksterna zaštita)

- (1) Postupak eksterne zaštite pokreće osoba koja trpi štetne radnje iz članka 2. točka i) ovog zakona podnošenjem tužbe nadležnom sudu.
- (2) Tužba iz stavka (1) ovog članka podnosi se u roku od 30 dana od dana saznanja za štetnu radnju, a najkasnije u roku od godinu dana od dana nastanka štetne radnje.
- (3) Ukoliko prijavitelj nije zadovoljan odlukom ili obavještenjem koju je donijela odgovorna osoba u postupku interne zaštite ili ukoliko odgovorna osoba ne donese odluku ili obavještenje u roku od 30 dana od dana podnošenja

zahtjeva iz članka 18. ovog zakona, prijavitelj može tražiti sudsku zaštitu u daljem roku od 30 dana od dana prijema te odluke ili obavještenja, odnosno od dana isteka tog roka.

- (4) Tužitelj može zahtijevati eksternu zaštitu i kada nije prethodno tražio internu zaštitu.
- (5) Tužba nije dopuštena ukoliko je u tijeku postupak interne zaštite.
- (6) U odluci kojom se usvaja tužbeni zahtjev, sud nalaže tuženom da uplati troškove sudske pristojbe na račun proračuna iz kojeg se financira sud, kao i da uplati ostale troškove postupka prema odluci suda.

Članak 20. **(Mjesna nadležnost)**

U postupku sudske zaštite prava prijavitelja i prava drugih osoba koje trpe štetnu radnju mjesno je nadležan općinski sud prema mjestu nastanka štetne radnje ili prema mjestu prebivališta, odnosno boravišta tužitelja.

Članak 21. **(Rokovi u postupku eksterne zaštite)**

- (1) Tužba sa priložima se dostavlja tuženom na odgovor u roku od 15 dana od dana prijema pravovremene i potpune tužbe.
- (2) Nepravovremenu i nepotpunu tužbu sud će zaključkom odbaciti.
- (3) Po prijemu tužbe sa priložima tuženi je obvezan najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema pravovremene i potpune tužbe dostaviti sudu pismeni odgovor na tužbu.
- (4) Postupak sudske zaštite je žuran i prvostupanjski sud obvezan je donijeti odluku u roku od 90 dana od dana podnošenja tužbe.
- (5) Ukoliko postupajući sudac ne donese odluku u roku iz stavka (4) ovog članka, obvezan je obavijestiti predsjednika suda o razlozima nepostupanja, odnosno prekoračenja roka.

Članak 22. **(Shodna primjena propisa)**

Na pitanja postupka sudske zaštite koja nisu regulirana ovim zakonom, shodno se primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku.

Članak 23. **(Tužbeni zahtjev)**

- (1) Tužbom za zaštitu prava u svezi sa prijavom korupcije prijavitelj traži da se utvrdi da je u svezi sa prijavom korupcije došlo do ugrožavanja ili povrede njegovih prava ili da je stavljen u nepovoljniji položaj, odnosno da je nastala

štetna radnja iz članka 2. točka i) ovog zakona, te postavlja jedan ili više sljedećih zahtjeva:

- a) da sud poništi konkretan akt, zabrani vršenje ili ponavljanje radnje ili naloži poduzimanje drugih konkretnih mjera i radnji radi uklanjanja štetne radnje, uključujući i uspostavljanje prijašnjeg stanja,
  - b) naknadu materijalne i nematerijalne štete od tuženog,
  - c) objavljivanje presude donesene u tom postupku u sredstvima javnog informiranja, na teret tuženog.
- (2) Tuženi ima pravo protutužbom ili posebnom tužbom tražiti da se utvrdi da je prijavitelj izvršio zlouporabu prijavljivanja, kao i istaknuti zahtjeve iz stavka (1) toč. b) i c) ovog članka.

Članak 24, (Teret dokazivanja)

- (1) Tužitelj je obavezan učiniti vjerojatnim da je akt, činjenje ili nečinjenje, koji su označeni kao štetna radnja, a kojom je došlo do ugrožavanja ili povrede prava tužitelja, odnosno kojim je stavljen u nepovoljniji položaj u uzročno-posljedičnoj vezi sa prijavom korupcije.
- (2) Teret dokazivanja je na tuženom koji dokazuje zakonitost, cjelishodnost i objektivnu opravdanost ili nepostojanje akta, činjenja ili nečinjenja koji su u tužbi označeni kao štetna radnja.
- (3) U slučaju podnošenja protutužbe, sukladno članku 23. stavak (2) ovog zakona, važe opća pravila o teretu dokazivanja sukladno odredbama Zakona o parničnom postupku.

Članak 25. (Mjere osiguranja)

Tužitelj može podnijeti sudu prijedlog za izricanje mjera osiguranja prava prije pokretanja postupka eksterne zaštite prava ili tijekom tog postupka.

Članak 26. (Vrste mjera osiguranja)

Mjere osiguranja su:

- a) odgađanje izvršenja akta odgovorne osobe,
- b) nalog odgovornoj osobi da zabrani i osigura zabranu vršenja štetne radnje,
- c) nalog odgovornoj osobi da poduzme radnje radi otklanjanja posljedica štetnih radnji, uključujući i uspostavljanje prijašnjeg stanja.

Članak 27.

(Uvjeti za izricanje mjera osiguranja)

- (1) Mjera osiguranja može se odrediti ukoliko sud ocijeni da je to opravdano, a naročito ako predlagatelj osiguranja učini vjerojatnim postojanje posljedica štetnih radnji i učini vjerojatnim:
  - a) da je zbog toga ugrožena egzistencija predlagatelja osiguranja ili članova njegove obitelji ili
  - b) da postoji opasnost da bi bez takve mjere protivnik osiguranja mogao spriječiti ili znatno otežati ostvarivanje prava predlagatelja osiguranja ili mu nanijeti štetu na drugi način.
- (2) Predlagatelj osiguranja oslobođen je od prethodnog snošenja troškova u postupku osiguranja i davanja jamstva, kao uvjeta za određivanje i provedbe mjere osiguranja.

Članak 28.

(Rješenje o izricanju mjere osiguranja)

- (1) O prijedlogu za izricanje mjere osiguranja sud odlučuje rješenjem u roku od osam dana od dana prijema prijedloga.
- (2) Protiv rješenja iz stavka (1) ovog članka dozvoljena je žalba u roku od osam dana od dana dostavljanja rješenja.
- (3) Žalba iz stavka (2) ovog članka ne odgađa izvršenje rješenja.
- (4) Ukoliko je mjera osiguranja određena prije podnošenja tužbe, rješenjem iz stavka (1) ovog članka određuje se rok ne duži od 30 dana u kojem je predlagatelj obvezan podnijeti tužbu i dostaviti sudu dokaz da je pokrenuo postupak eksterne zaštite.

Članak 29.

(Pravni lijekovi u postupku eksterne zaštite)

- (1) Protiv prvostupanjske odluke suda dopuštena je žalba u roku od 15 dana od dana dostavljanja odluke suda.
- (2) Drugostupanjski sud obvezan je donijeti odluku u roku od 45 dana od dana prijema spisa.
- (3) Protiv drugostupanjske odluke suda uvijek je dopuštena revizija.

IV. KAZNE NE ODREDBE

Članak 30.

(Prekršaji odgovorne ili ovlaštene osobe u postupku internog prijavljivanja)

Novčanom kaznom od 5.000 do 15.000 KM kaznit će se odgovorna ili ovlaštena osoba koja u postupku internog prijavljivanja:

- a) odbije da primi prijavu,
- b) ne postupi pravovremeno po prijavi,
- c) pravovremeno ne obavijesti podnosioca prijave o ishodu podnesene prijave,
- d) ne osigura zaštitu osobnih podataka i anonimnost prijavitelja.

Članak 31.

(Prekršaji odgovorne osobe u postupku interne zaštite)

Novčanom kaznom od 5.000 do 15.000 KM kaznit će se odgovorna osoba koja u postupku interne zaštite:

- a) ne poduzme mjere na osiguranju zaštite prava prijavitelja, u okviru svojih ovlasti, a sukladno odredbama ovog zakona,
- b) ne poduzme mjere predviđene ovim zakonom za utvrđivanje stegovne i materijalne odgovornosti osobe koja je izvršila korupciju.

Članak 32.

(Prekršaji odgovorne osobe u postupku eksterne zaštite)

Novčanom kaznom od 5.000 do 15.000 KM kaznit će se odgovorna osoba koja u postupku eksterne zaštite:

- a) ne postupi sukladno rješenju iz članka 28. stavak (1) ovog zakona,
- b) ne poduzme mjere na uklanjanju posljedica štetne radnje utvrđene presudom suda kojim je tužbeni zahtjev usvojen.

Članak 33.

(Zlouporaba prijavljivanja korupcije)

Novčanom kaznom od 5.000 do 15.000 KM kaznit će se prijavitelj koji u momentu podnošenja prijave zna da nisu istinite informacije koje dostavlja ili prijavljivanje uvjetuje imovinskom ili drugom koristi kao nagradom ili naknadom za dostavljanje informacija i dokaza o korupciji.

Članak 34.

(Prihod od novčanih kazni)

Prihodi od novčanih kazni izrečenih sukladno ovom zakonu pripadaju Proračunu Federacije Bosne i Hercegovine.

Članak 35.

(Nadzor)

Inspeksijski nadzor nad provedbom ovog zakona vrši Federalna uprava za inspeksijske poslove.

V. STUPANJE NA SNAGU

Članak 36. (Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Službenim novinama Federacije BiH”.

**OBRAZLOŽENJE
PRIJEDLOGA ZAKONA O ZAŠTITI PRIJAVITELJA KORUPCIJE U
FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE**

I. - USTAVNI TEMELJ ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni temelj za donošenje Zakona o zaštiti prijavitelja korupcije u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Zakon) sadržan je u odredbama članka IV.A.20.(1) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine prema kojoj je Parlament Federacije Bosne i Hercegovine nadležan za donošenje zakona o vršenju funkcija federalne vlasti.

Treba spomenuti i odredbu iz članka IV.C.3. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine prema kojoj će pravila postupka, potrebna da bi se osigurala jednakost u postupanju kao i temeljni principi pravičnosti u postupcima pred sudovima, biti uređena zakonima Federacije. Kako Zakon predviđa da se zaštita prijavitelja korupcije osigurava i u okviru postojećih sudskih postupaka, onda se jasno može uočiti kako se u citiranoj odredbi nalazi dodatni ustavni temelj za donošenje ovog zakona.

II. - RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Razlozi za donošenje Zakona se ogledaju u činjenici kako u Federaciji Bosne i Hercegovine trenutno ne postoje učinkoviti pravni, a niti institucijski mehanizmi kojima bi se osigurala učinkovita zaštita osoba koje bi se odlučile prijaviti korupciju. Takvo stanje izravno pogoduje počiniteljima radnji koje imaju obilježja korupcije, jer se radi o pojavama koje su ionako karakteristične po tajnovitosti. Nadležni organi u praksi teško dolaze do saznanja da se zaista dogodila neka koruptivna radnja uglavnom iz razloga što postoji bojazan kod osoba koje imaju takva saznanja da bi mogle biti izložene nekom vidu štetne radnje. U rijetkom broju slučajeva gdje su se pojedinci odlučili prijaviti korupciju u svojim radnim sredinama u pravilu su bili izloženi različitim negativnim reakcijama koje se zajednički mogu nazvati odmazda (prestanak radnog odnosa, mobing, prijetnje, stavljanje u lošije radne uvjete, zabrana napredovanja u službi i drugi vidovi diskriminacije). Osim toga, nadležni pravosudni organi u suštini ne uspijevaju osigurati učinkovitu zaštitu takvih osoba, primarno usljed činjenice kako u Federaciji Bosne i Hercegovine ne postoji zakonski ustanovljeno pravo na zaštićeno prijavljivanje, a koji nedostatak se nastoj otkloniti usvajanjem ovog Zakona. Krajnja namjera predlagatelja je da se javnosti, odnosno građanima pošalje jasna poruka kako će država putem zakonskih normi i uspostavljenih institucija uložiti sve moguće napore da pruži adekvatnu i učinkovitu zaštitu osobama koje se odluče prijaviti korupciju, bez straha da će usljed toga biti izloženi bilo kojim radnjama odmazde. Time se ispunjava opći, univerzalni standard zaštite pojedinaca koji su u dobroj namjeri iznijeli svoja saznanja o počinjenju korupcije i drugih protupravnih ponašanja kojima se ugrožava opći interes.

Zastupnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine je na 30. izvanrednoj sjednici koja je održana dana 20.06.2018. godine, usvojio Nacrt Zakona o zaštiti prijavitelja korupcije u Federaciji Bosne i Hercegovine, dok je isti Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine usvojio na 20. sjednici koja je održana dana 28.07.2022. godine. Zaključeno je da predmetni nacrt može poslužiti kao temelj za izradu Prijedloga zakona. Nakon usvajanja predmetnog nacrta, nisu dostavljene primjedbe, prijedlozi niti sugestije koje bi utjecale na sadržaj i kvalitetu predloženih zakonskih rješenja.

III. USKLAĐENOST PROPISA S EUROPSKIM ZAKONODAVSTVOM

Prilikom izrade prijedloga navedenog zakona, Federalno ministarstvo pravde imalo je u vidu Uredbu o Uredu Vlade Federacije BiH za zakonodavstvo i usklađenost s propisima Europske unije („Službene novine Federacije BiH“, broj: 26/20) i Uredbu o postupku usklađivanja zakonodavstva Federacije BiH s pravnom stečevinom Europske unije („Službene novine Federacije BiH“, broj: 98/16) i u tom smislu je izvršilo analizu europske pravne stečevine. Nakon detaljne i sveobuhvatne analize, zaključeno je da ne postoje primarni niti sekundarni izvori europskog prava koji reguliraju predmetnu materiju. Imajući u vidu naprijed navedeno, obrađivač navedenog zakona nije u mogućnosti dostaviti tablicu usklađenosti.

IV. - OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH PRAVNIH RJEŠENJA

Ovaj zakonski prijedlog sadrži pet posebnih poglavlja kojima na sveobuhvatan način uređuje oblast prijavljivanja korupcije kao i zaštite prijavitelja korupcije.

U prvom poglavlju pod nazivom „Uvodne odredbe“ uređuje se pitanje predmeta i cilja donošenja ovog zakona. Poglavlje također utvrđuje načela ovog Zakona te konstituira sljedeća načela: načelo društvene odgovornosti, načelo zabrane sprječavanja prijavljivanja korupcije, načelo zaštite prijavitelja, načelo zlouporabe prijavljivanja korupcije, načelo obveznosti postupanja po prijavi, načelo prijave u dobroj vjeri i načelo učinkovitosti.

Poglavlje također sadrži definicije pojmova koji se koriste u ovom zakonskom prijedlogu i to definiciju: korupcije, zaštićenog prijavljivanja, odgovorne osobe, ovlaštene osobe, internog prijavljivanja, eksternog prijavljivanja, posebnog oblika zaštićenog prijavljivanja, prijavitelja i štetne radnje. Ostvarivanjem svoje funkcije općih odredbi ovo poglavlje utvrđuje temeljna načela ovog zakonskog prijedloga te preciziranjem pojedinih termina jasno ukazuje na koncept prijave korupcije i koncept zaštite prijavitelja korupcije. Temeljno opredjeljenje ovog zakonskog prijedloga jeste osiguranje adekvatne zaštite prijavitelja korupcije bez obzira da li se koruptivna radnja odnosi na privatni ili javni sektor. Također, ovaj zakonski prijedlog ostvaruje zaštitu ne samo prijavitelja korupcije nego i zaštitu drugih osoba povezanih sa prijaviteljem korupcije ukoliko iste trpe posljedice štetnih radnji (članovi obitelji prijavitelja korupcije, kao i osobe koje se smatraju prijaviteljem korupcije).

Drugo poglavlje ovog zakonskog prijedloga pod nazivom „Prijava korupcije“ propisuje pojam prijave, interno i eksterno prijavljivanje i poseban oblik zaštićenog prijavljivanja, sadržaj prijave i obveze odgovorne ili ovlaštene osobe

povodom internog prijavljivanja. Ovim poglavljem se jasno i precizno ukazuje na uvjete i postupke prigodom prijavljivanja korupcije kao i obveze odgovornih ili ovlaštenih osoba za postupanje po internoj prijavi. Navedene odredbe na vrlo jednostavan i svima razumljiv način definiraju mehanizme prijavljivanja koruptivnih radnji unutar pravnih osoba u kojima se korupcija dešava. Također se na vrlo jednostavan i svima razumljiv način definiraju uvjeti za eksterno prijavljivanje korupcije koje podrazumijeva prijavljivanje institucijama nadležnim za provedbu zakona. Ovo poglavlje sadrži i odredbe o posebnom obliku prijavljivanja korupcije putem sredstava javnog informiranja kao izuzetan oblik prijavljivanja korupcije.

Treće poglavlje ovog zakonskog prijedloga pod nazivom „Zaštita prijavitelja” sadrži odredbe kojima se osigurava zaštita prijavitelja korupcije (ili s njim povezanih osoba) u postupku interne i eksterne zaštite. Posebno je bitno izdvojiti odredbe o postupku eksterne zaštite kojima je u cijelosti prihvaćen koncept sudske zaštite prijavitelja korupcije i to kroz podnošenje tužbe nadležnom sudu. Sudska nadležnost u ovom postupku ostvaruje se kroz mogućnost suda da temeljem odredbe članka 23.

- poništi konkretan akt, zabrani vršenje ili ponavljanje radnje ili naloži poduzimanje drugih konkretnih mjera i radnji radi uklanjanja štetne radnje, uključujući i uspostavljanje prijašnjeg stanja;

- utvrdi naknadu materijalne i nematerijalne štete od tuženog;

- objavi presudu donesenu u tom postupku u sredstvima javnog informiranja, na teret tuženog.

U sudskom postupku teret dokazivanja u odnosu na zakonitost, cjelishodnost i objektivnu opravdanost ili nepostojanje akta, činjenja ili nečinjenja koji su u tužbi označeni kao štetna radnja je na tuženom. Radi sprječavanja trpljenja štetnih mjera po prijavitelja korupcije, u ovom poglavlju su posebno propisane mjere, vrste i uvjeti za izricanje mjera osiguranja. Mjere osiguranja izriče sud na temelju prijedloga tužitelja. Radi ostvarivanja načela učinkovitosti iz Općeg dijela ovog zakona, utvrđeni su kratki rokovi za postupanje nadležnih organa u cilju ostvarivanja adekvatne zaštite prijavitelja korupcije.

Zakonski prijedlog sadrži i posebno poglavlje pod nazivom „Kaznene odredbe” kojima se sukladno odredbama Zakona o prekršajima („Službene novine Federacije BiH”, broj 63/14), propisuju prekršaji koje mogu počinuti odgovorne ili ovlaštene osobe glede odredbi ovog zakona. Za navedena kršenja propisa utvrđen je raspon kazni od 5.000 do 15.000 KM. Također je utvrđena nadležnost Federalne uprave za inspekcijske poslove glede pokretanja prekršajnog postupka odnosno provedba nadzora nad kaznenim odredbama ovog zakona.

V. - FINANCIJSKA SREDSTVA

Za provedbu ovog zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u Proračunu Federacije Bosne i Hercegovine.